

PAISAXE

A paisaxe xeográfica é o **aspecto visual que ofrece un territorio**.

Depende dos **elementos naturais** que o integran e das **actividades humanas** que se desenvolven nel. De acordo con iso, as paisaxes xeográficas clasifícanse habitualmente en **naturais** e **humanizadas**, aínda que a maioría son **mixtas**. Ex: paisaxe natural oceánica

ALUVIÓN

Depósito de materiais detríticos, transportado e depositado de xeito transitorio ou permanentemente por unha **corrente de auga**. Habitualmente, está **composto por areas, gravas, arxilas ou limos**, acumulándose nas canles das correntes, nas chairas inundables e nos deltas. Un exemplo serían os pelouros ou cantos rodados que perderon as súas aristas progresivamente como consecuencia dos choques e contacto coa auga a que foron sometidos.

MESETA

Superficie **plana** de gran extensión, **horizontal ou lixeiramente ondulada**, **elevada** con respecto ao nivel do mar. Apenas presenta accidentes topográficos de importancia e os seus rebordos poden ser montañosos.

En España é a unidade principal do relevo peninsular, resto do antigo macizo xurdido na **oroxenia herciniana**, que foi arrasado pola **erosión**, e afectado e deformado polo **movemento alpino** que fixo xurdir os seus **sistemas interiores** e os rebordos montañosos.

TECTÓNICA DE PLACAS

Teoría que explicou a **deriva continental** e outros fenómenos. A superficie exterior da Terra consiste en aproximadamente dez **bloques ou placas ríxidas**. Estas **transportan** os **continentes** e os **solos oceánicos**, están en **constante movemento** e son a causa de moita **actividade xeolóxica** (formación de montañas, volcáns e terremotos). As placas sofren tres tipos básicos de movementos: **sepáranse, converxen e deslízanse**.

Ex: Choque entre placa Euroasiática e Placa Africana

RÍA

Val fluvial somerxido baixo o nivel do mar a causa da elevación deste.

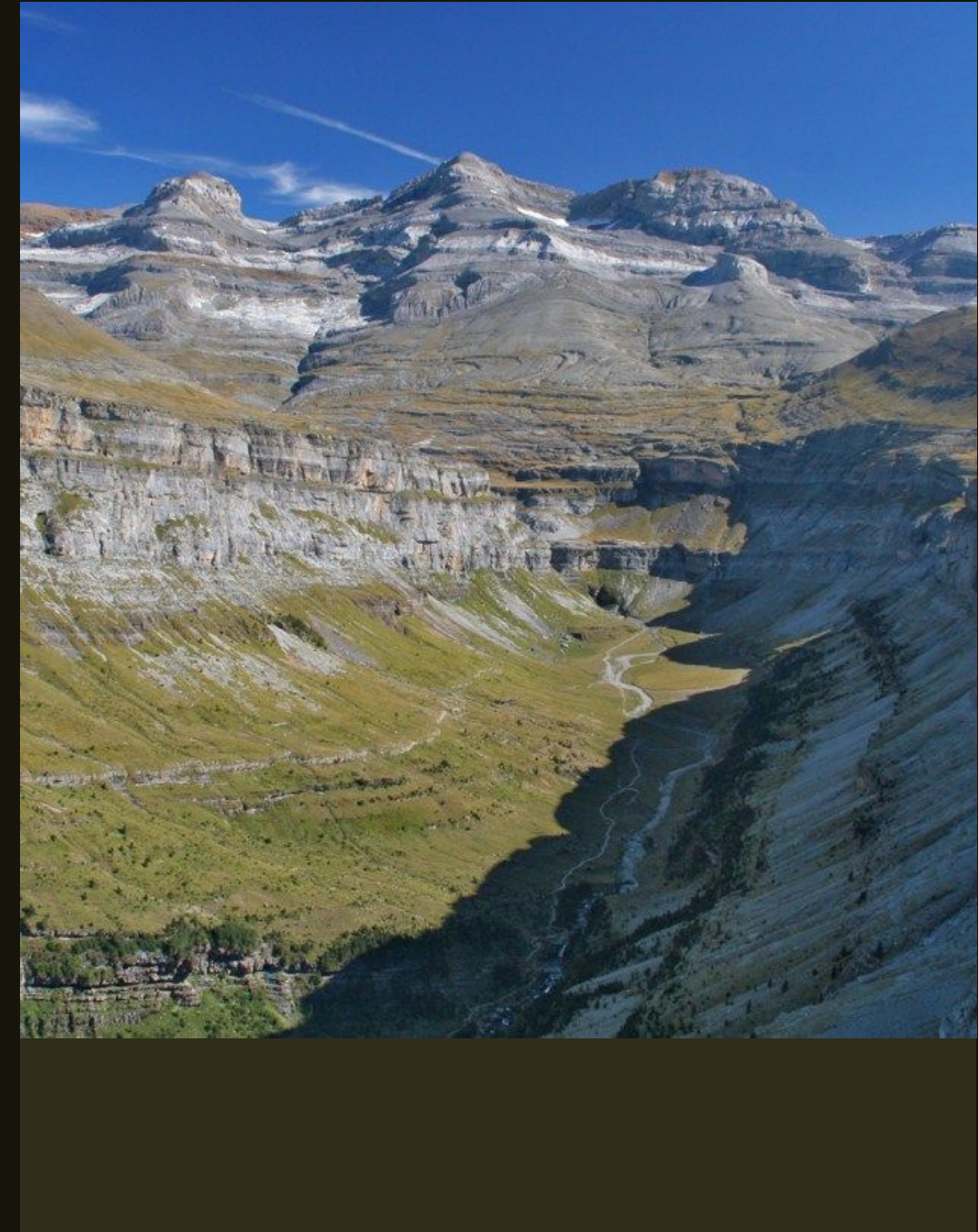
A orixe xeomorfolóxica está relacionada cun asolagamento do val fluvial, relacionado con **movementos isostáticos** e un **afundimento tectónico** asociado á rede de fracturas preexistentes.

As Rías Altas e Baixas galegas son bo exemplo disto.

ZÓCOLO

Chaira ou meseta que se formou no Primario ao erosionarse as cordilleiras xurdidas na oroxénese herciniana. Constitúe a **base de posteriores concas sedimentarias e cordilleiras**. Os seus materiais destacan pola súa **dureza** (granito, lousas, cuarcitos e xistos) o que provoca que se **sufre fortes presións**, os materiais **se fracturan** orixinando un **relevo de estrutura xermánica** (horst e graben). En caso contrario, constitúen relevos predominantemente **horizontais**. Ex: Zócolo Herciniano

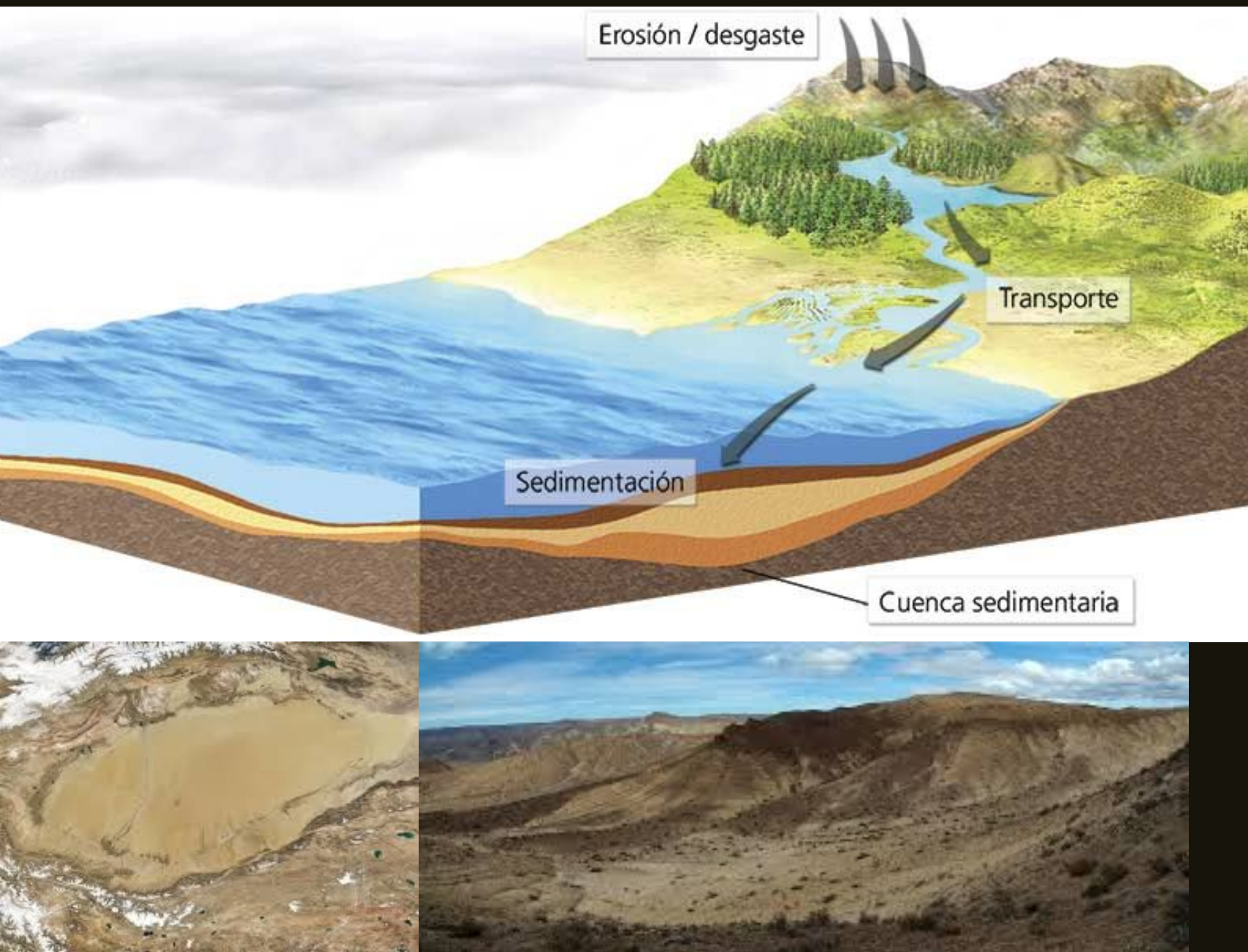

CORDILLEIRAS DE PREGAMENTO

Son grandes **elevacións montañosas** que xurdiron na oroxénese da **era terciaria** polo **pregamento de materiais sedimentarios calcarios**, depositados polo **mar** na era secundaria. Ex: Pireneos, Sistemas Béticos...

CUNCAS SEDIMENTARIAS

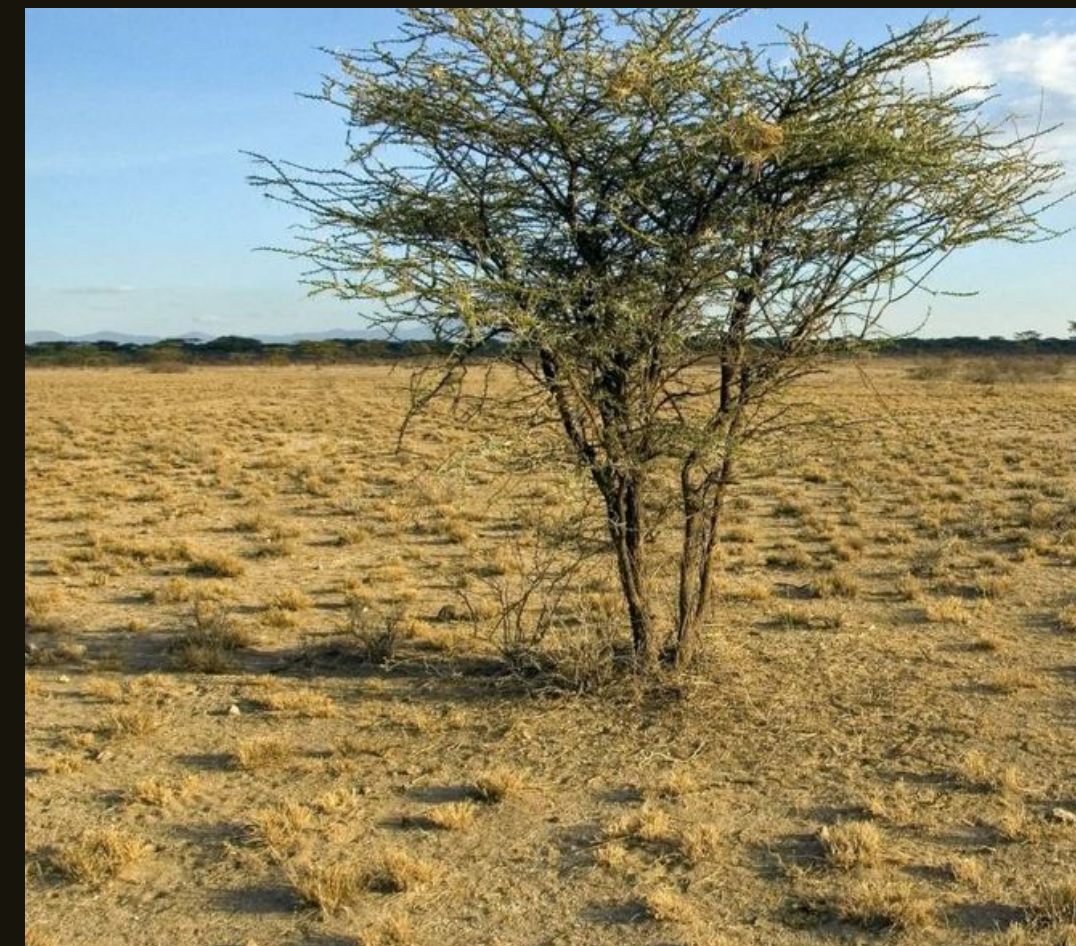

Zonas afundidas formadas na era terciaria que **se encheron con sedimentos**, sobre todo arxilosos e calcarios. Son de dous tipos:

- **Concas do zócolo** (afundimento dun bloque dun zócolo): depresións das mesetas do Duero, Tajo e Guadiana
- **Depresións prealpinas** (localizadas a ambos lados das cordilleiras alpinas): depresións do Ebro e Guadalquivir

ARIDEZ

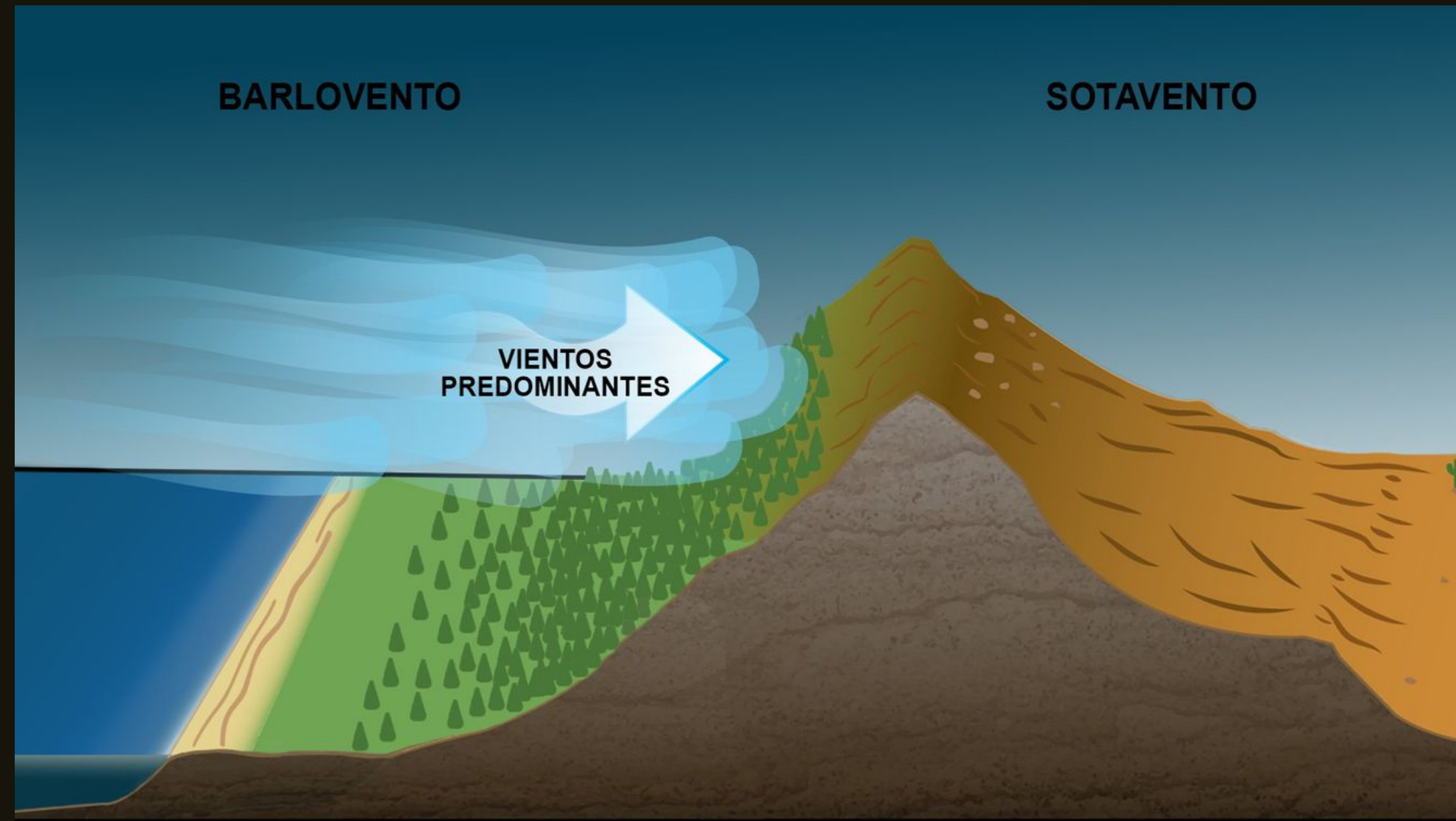
Termo que **indica sequidade**, falta de humidade. O **índice de aridez** estabelece a **relación** entre as **chuvas** e o **poder desecante da evaporação**, representada pelas temperaturas.

BARLOVENTO

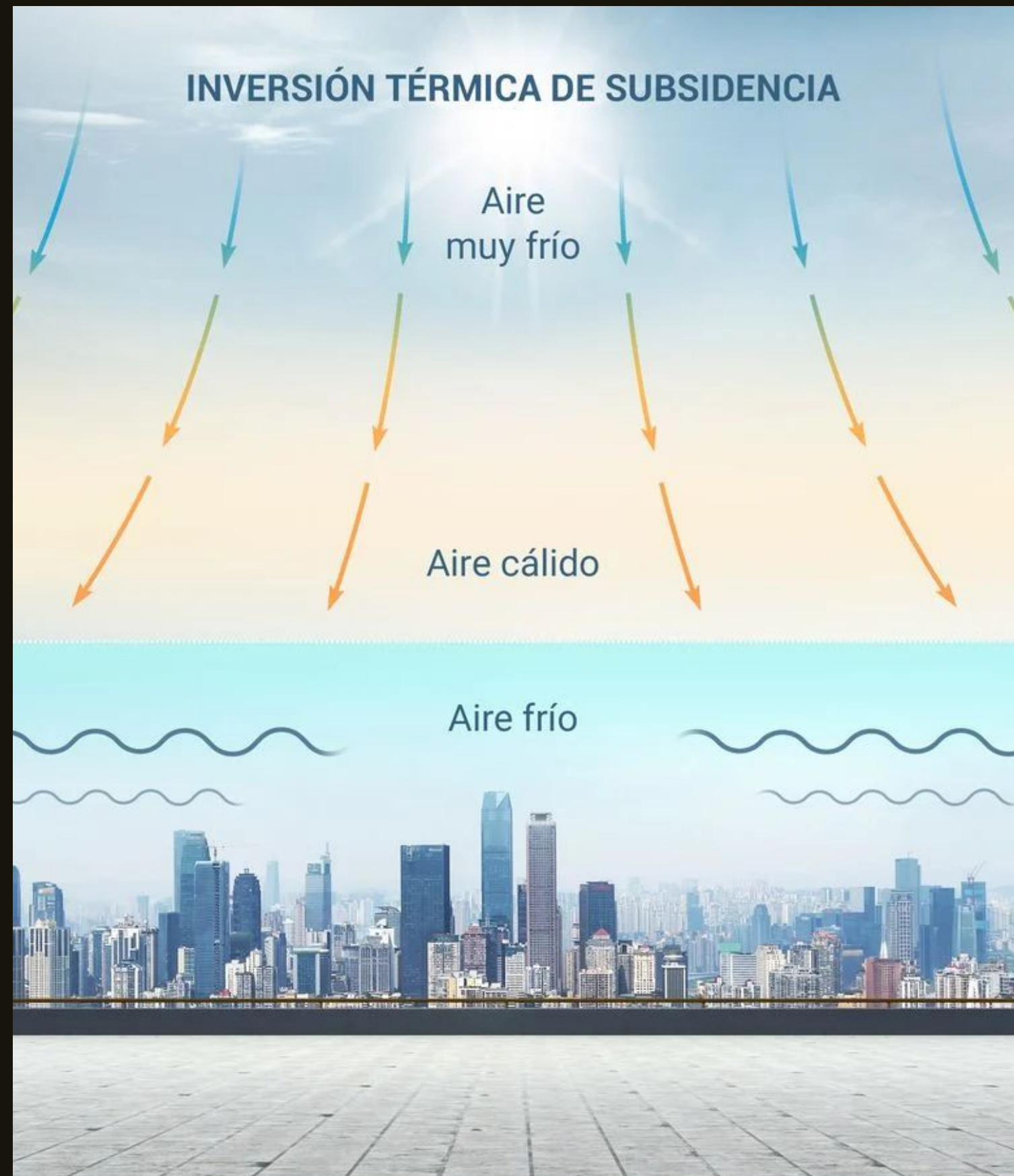
É a parte dun relevo ou **zona orientada cara ao vento dominante**.

En Galicia, cando domina o fluxo zonal do oeste, a vertente de barlovento das dorsais montañosas é a occidental, máis húmida, mentres que a de sotavento, a oriental, se caracteriza por unha menor pluviometría. –A aba de **sotavento**, polo contrario queda exposta ao fluxo descendente a oriental, se caracteriza por unha **menor pluviometría**.

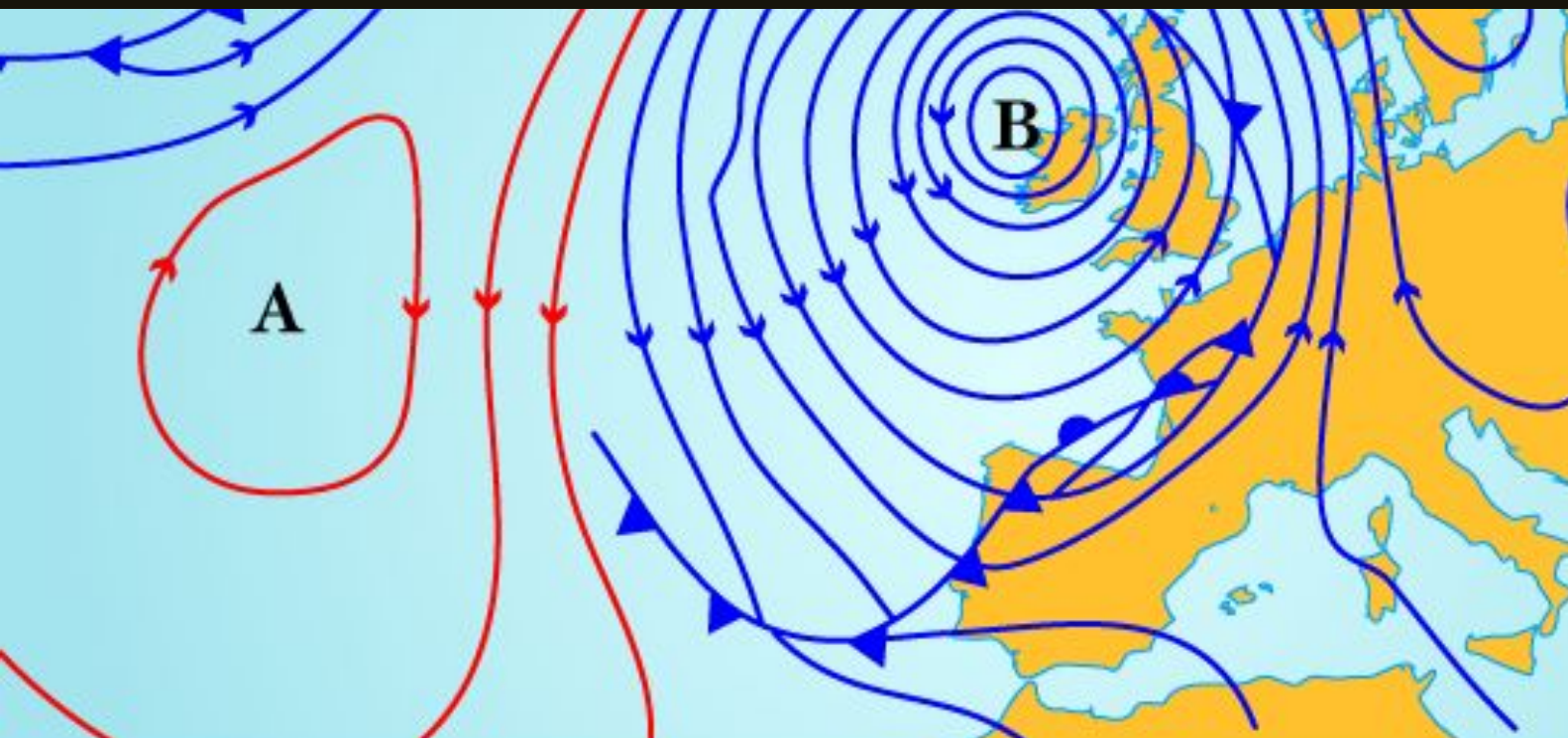

INVERSIÓN TÉRMICA

Incremento da temperatura do aire ao aumentar a altura, cando debera de diminuír segundo o gradiente adiabático normal. O aire máis cálido atópase sobre o máis frío. A nivel do solo, é **resultado da irradiación nocturna** con aire en calma e ceo despexado nunha situación anticiclónica invernal ou nun val.

ISOBARA

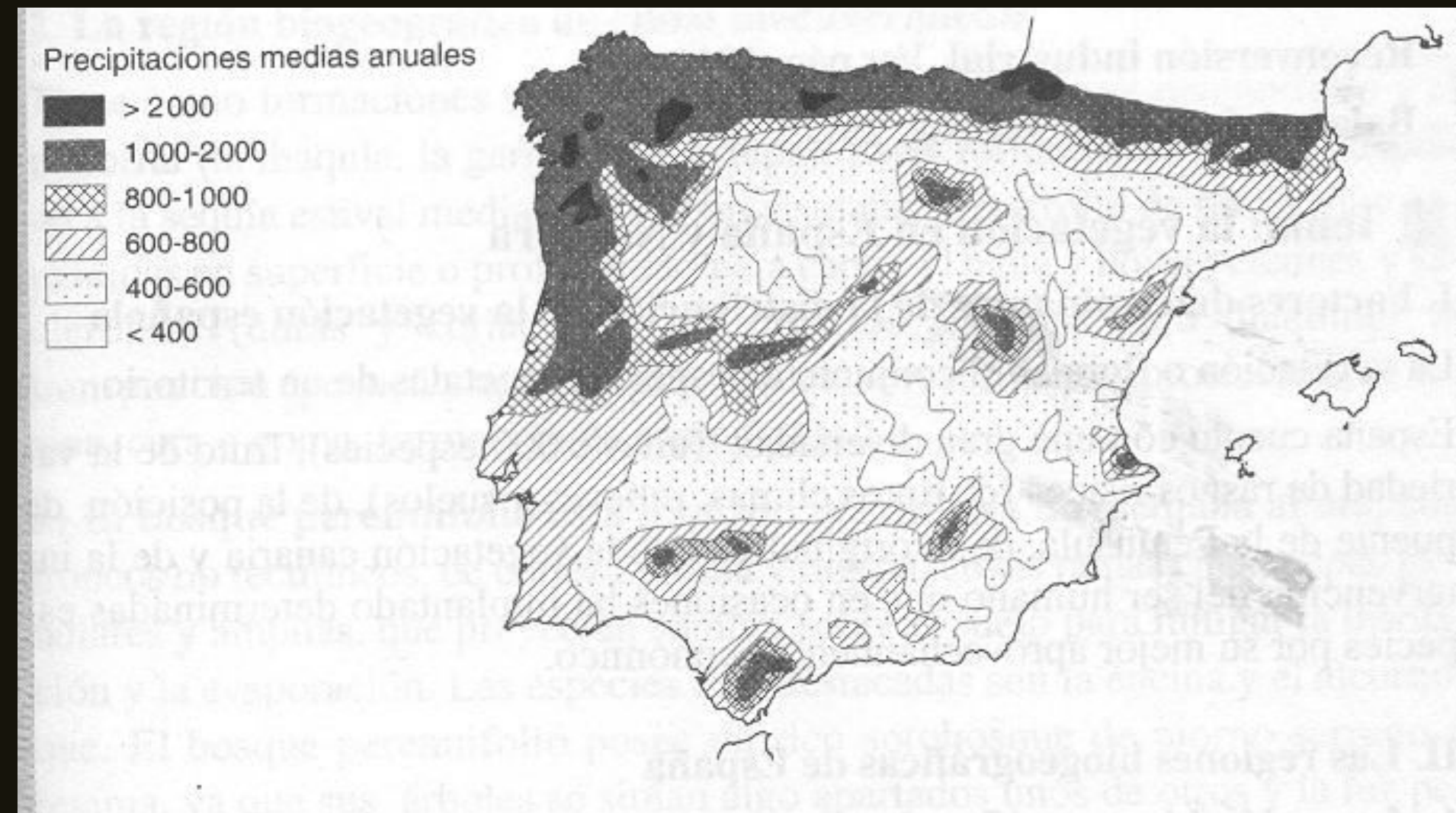

Liña imaxinaria que **une** os **puntos** da superficie terrestre que rexistran unha **mesma presión atmosférica**.

Nos mapas do tempo, as isóbaras trázanse cada 4mbs. Cando o seu valor supera o da presión normal (1013mb) constitúen **anticiclóns**, cando se sitúa por baixo, **borrascas**.

ISOHIETA

Liña imaxinaria que une puntos con iguais valores de precipitacións, nun mapa no que se expresen cantidades de precipitación recibida por áreas. As precipitaciones médense cun pluviómetro e se expresan en mm.

DANA / DINA / GOTA FRÍA

DANA / DINA é o acrónimo de “**depresión illada en niveis altos**” da **atmosfera**.

É unha “**gota fría**” que se **illou** e **desprende** do **Jet Stream** (canal de ventos moi fortes en forma de tubo a 10km aproximadamente da superficie terrestre) e provoca habitualmente **choivas torrenciais** por mor da convección atmosférica.

É cada vez máis habitual nos períodos desde finais de primavera ata comezos do outono na cunca mediterránea, onde a mestura de aire quente en superficie e

aire frío en altura dá lugar a situacións atmosféricas treboentas.

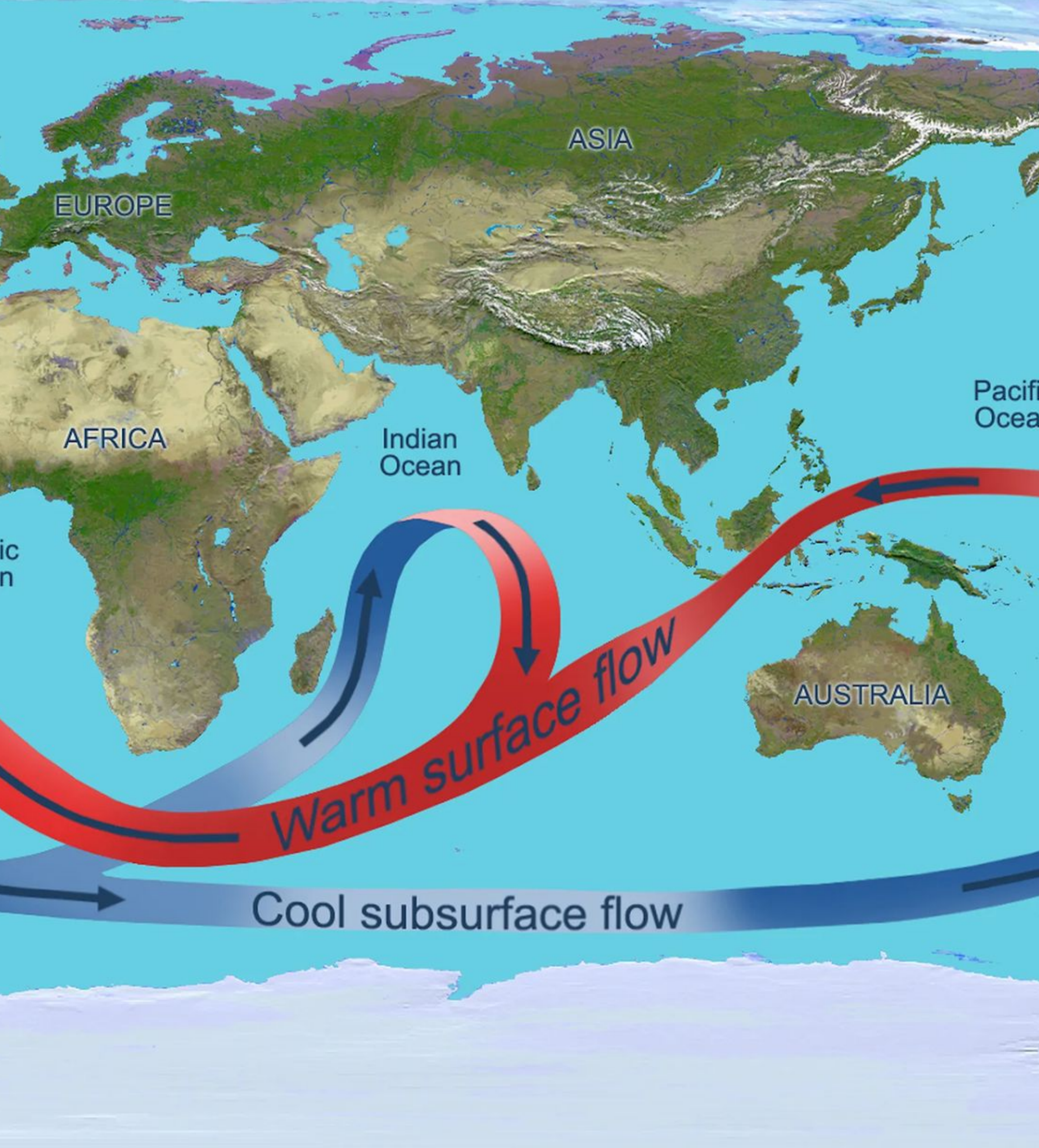
EMERXENCIA CLIMÁTICA

Caracterización das **consecuencias** do **quecemento global**, acentuado no Antropoceno, a causa das emisións de **gases de efecto invernadoiro** por mor do consumo masivo de combustibles fósiles. Diversos activistas como Greta Thunberg e Extinction Rebellion fan fincapé nas consecuencias do desxeo polar, o incremento do nivel do mar,... e solicitan aos gobernos mundiais a posta en práctica de políticas ecoloxistas que reduzan os riscos medioambientais.

AMOC

Acrónimo de **Atlantic Meridional Overturning Circulation**, **cinta transportadora de calor** que facilita a **suavidade térmica** en Europa occidental. Esta estase a ver diluída pola fusión de xeo ártico nas costas de Groenlandia; en consecuencia, o aporte de auga doce ralentiza a corrente do Golfo, que pouco a pouco desaparecería.

VEXETACIÓN CLIMAX

Vexetación que **se establece por sí mesma nun determinado lugar**, en determinadas condicións climáticas, en ausencia de accións antrópicas por un longo tempo, é dicir, é o estado de **equilibrio** ou cuasi equilibrio **asintótico** dun **ecosistema local**. Ex: bosque caducifolio nun clima oceánico

CUNCA FLUVIAL

É a **porción de terreo** que **drena** a un colector principal (río ou lago) limitada por unha liña de cumes ou divisoria de augas, liña desde a que as augas correntes flúen en direccións opostas, e que adoita coincidir cos niveis máis elevados de determinados sistemas montañosos.

Ex. cunca hidrográfica Miño-Sil

ESTIAXE

Período durante o cal os ríos ou outras correntes de auga alcanzan o seu **caudal máis baixo**. A este nivel dáselle o **nivel 0** e, a partir del, **mídese a altura das augas**.

En España, os estiaxes son especialmente acusados nos ríos mediterráneos da metade meridional da Península.

MARISMA

Terreo baixo con respecto ao nivel do mar que resulta **asolagado** polas augas mariñas **cando sobe a marea**; está sempre encharcado e cheo de lama. Sitúanse próximas as costas, preto das desembocaduras dos ríos.

Un exemplo en España serían as marismas do Guadalquivir.

ACUÍFERO

Formación constituída por unha ou máis capas de **rochas**, capaz de **almacenar e ceder auga infiltrada no solo**.

Os acuíferos son permeables e gardan auga coterránea que se transmite a lagos, pantanos, fontes e pozos. A súa **sobreexplotación para regadío** fainos estar no punto de mira da sostibilidade ambiental.

DESALGADORA

Planta que produce auga doce a partir da auga salgada mariña.

No litoral **mediterráneo**, onde a cantidade de precipitación recibida é escasa para atender ás necesidades de consumo dunha poboación en medra, trátase dunha **solución para o abastecemento de auga doce** con diferentes usos vencellados, sobre todo, ao consumo humano. Ex: Desalgadora de Torrevieja
